

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.20.216/2014/12.szám

A Kúria Dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt I. r. II. r. III. r. IV. r. felpereseknek Dr. Joó Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen -az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott Dr. Hergert Ibolya ügyvéd által- kártérítés megfizetése iránt a Pécsi Törvényszék előtt 11. P. 20.095/2010. számon megindított perében a Pécsi Ítéltábla Pf. VI. 20.421/2013/5. számú jogerős ítéletével szemben a felperesek által 91. sorszám alatt, az alperes által 88. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem, a felperesek által 2014. június 12. napján benyújtott felülvizsgálati ellenkérelem folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelmekkel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 napon belül 100.000 (Egyszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az I. és II. r. felperesek házastársak; a III. és IV. r. felperesek a gyermekeik. A III. r. felperes 2004. május 15.-én agykárosodással született, emiatt önállóan járni, étkezni nem tud, minden élettevékenységében mások segítségére szorul. Önálló életvitelre a jövőben sem lesz képes. A III. r. felperes egészségkárosodásának a kártérítési felelősség szempontjából beszámítható oka az volt, hogy szülés közben krónikus magzati oxigénhiányos állapot lépett fel, a szülést levezető orvosok azonban ennek ellenére késedelmesen döntöttek a császármetszés elvégzése mellett. A Kórház ahol az I. r. felperes szült az intézményfenntartó Önkormányzat I. r. alperes 2009. évben megszüntette. A megszüntetett intézmény kötelezettségei, így a felpereseket ért kár megtérítésének kötelezettsége is, az I. r. alperest terheltek. Az I. r. alperes kártérítési felelősségét a felperesek vagyoni és nem vagyoni káraiért az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság Pf. I. 20.147/2011/4. számú közbenső ítéletével helybenhagyott 29.

sorszámú közbenső ítéletében megállapította. Ezt követően a II. r. alperes az I. r. alperes jogutódjaként önként perbelépett s az I. r. alperest az elsőfokú bíróság a perből elbocsátotta. Az elsőfokú bíróság ítéletében a II. r. alperest az I-II. r. felperesek javára személyenként 7.000.000 Ft, a III. r. felperes javára 15.000.000 Ft, a IV. r. felperes javára 3.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés, az I. és II. r. felperesek javára 2013. május 1. napjától havi 203.552 Ft és 2004. június 1. és 2013. április 30. napja között lejárt összesen 14.431.455 Ft költségpótló járadék megfizetésére kötelezte. A havonta fizetendő járadékösszegeből az ápolás, gondozás fejében fizetendő járadékrész 147.120 Ft, a háztartási többletmunkák ellentételezésére fizetendő járadékrész 18.068 Ft volt. Az elsőfokú bíróság számításai szerint a 2013. április 30-ig keletkezett járadéktartozásból az ápolásért és gondozásért járó járadékra eső rész 7.360.404 Ft-ot, a házastársi többletmunkákért megállapított járadékra eső rész 1.895.573 Ft-ot tett ki. Kötelezte az elsőfokú bíróság az II. r. alperest az I. és II. r. felperesek keresetveszteségének megtérítésére is. A II. r. felperes javára 2013. május 1-től a jövőre nézve havi 147.538 Ft keresetveszteséget pótló járadékot is megítélt. A járadékhátralék után 2003. július 1-től járó kamatok megfizetésére is kötelezte a II. r. alperest.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek és a II. r. alperes is fellebbezett.

Az I. és II. r. felperesek az ápolás és gondozás költségeire megállapított 2004. július 4. és 2013. április 30. napja között lejárt 7.360.404 Ft járadékrész 11.316.204 Ft-ra, a háztartási többletmunkákért megállapított járadékrész havi 18.068 Ft-ról havi 54.270 Ft-ra, a 2004. június 1. napja és 2013. április 30. napja között keletkezett ezen a címen megítélt 1.895.573 Ft járadéktartozás 4.521.228 Ft-ra történő felemelését kérték. Kérték az I-II. r. felperesek a III. r. felperes vitelével kapcsolatos közlekedési többletköltségeik pótlására havi 11.349 Ft járadék megállapítását és ezzel az összeggel az ezen a címen megítélt járadék felemelését továbbá a II. r. alperes kötelezését a 2004. június 1. és 2013. április 30. napja között keletkezett 1.397.441 Ft hátralék valamint 2013. május 1-től a jövőre nézve megállapított járadék összeg megfizetésére.

A II. r. alperes a fellebbezésében az I-II. r. felperesek javára megítélt személyenként 7.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés személyenként 5.000.000 Ft-ra, a III. r. felperes javára megítélt 15.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés 12.000.000 Ft-ra, az IV. r. felperes javára megítélt 3.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés 1.000.000 Ft-ra, a közlekedési többlet költség címén megítélt 378.914 Ft járadékhátralék 86.666 Ft-ra történő leszállítását és a II. r. felperesnek 2013. május 1. napjától fizetendő havi 147.538 Ft járadékban való marasztalásának mellőzését kérte. Majd a fellebbezési határidő lejártát követően előterjesztett fellebbezés

kiegészítésnek címzett beadványában az elsőfokú ítélet teljes megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes a felperesekkel szemben fennálló kártérítési kötelezettsége nem szállt át rá; a kötelezettség továbbra is az I. r. alperest terheli, mert a 2011. évi CLIV. tv. alapján jogutódlás csak az állam által átvett intézmények tartozásai vonatkozásában következett be, a perbeli esetben azonban nem a törvény hatálybalépésekor meglévő, hanem azt megelőzően már megszűnt megyei önkormányzati intézmény tartozásáról van szó.

A másodfokú bíróság az I-II. r. felperesek számára az elsőfokú ítéletben 14.431.455 Ft-ban megállapított járadékhátralék összegét 15.131.465 Ft-ra és kamataira, a 2013. május 1. napjától esedékes járadékot 203.552 Ft-ról 213.248 Ft-ra felemelte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolása szerint a Pp. 247. §-ának (2) bekezdése értelmében a II. r. alperes a fellebbezési kérelmét a fellebbezés kiegészítésnek címzett beadványában már nem változtathatta meg, így ha a jogutódlással kapcsolatos álláspontja helyes lenne, a kereset teljes elutasítására akkor sem lenne lehetőség, emiatt a fellebbezés elbírálására csak az eredeti fellebbezési kérelem korlátai között kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság a jogutódlást megállapító végzéséhez anyagi jogerő nem fűződik ezért a másodfokú eljárásban nem volt akadálya a II. r. alperes passzív perbeli legitimációja vizsgálatának. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. r. alperes jogutódja a törvény rendelkezésénél fogva a II. r. alperes lett. A megyei önkormányzatok konszolidációjáról szóló 2011. évi CLIV. tv. (MÖK tv.) 2. §-ának (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzatok vagyona és vagyoni értékű jogai, a megyei önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények, azok vagyona és vagyoni értékű jogai 2012. január 1-től állami tulajdonba kerültek. A vagyonnal és az intézményekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek a törvény erejénél fogva a törvényben meghatározott szervekre szálltak át. A MÖK tv. 1. §-ának 3. pontja értelmében az átvett vagyon a megyei önkormányzat vagyona. A vagyonon az aktív és passzív elemeket is érteni kell; az átvett vagyonhoz tartozik így az I. r. alperest terhelő kártérítési kötelezettség is. Az I. r. alperes Önkormányzat a megszüntetett intézménye, a Kórház által okozott kárért jogutódként helytállni volt köteles. Ez a kötelezettség pedig a törvény rendelkezéseinél fogva, mint passzív vagyonelem a II. r. alperesre szállt át. Alaptalanul állították az I. és II. r. felperesek, hogy az elsőfokú bíróság ápolás, gondozás és a háztartási munkák ellentételezésére szolgáló járadékot úgy kezelte mintha az jövedelemvesztéseget pótló járadék lenne. „A közterhek nélkül figyelembe vett összeg a munka valós ellenértéke”. A közterheket csak akkor lehetne a szóban lévő járadék összeghez hozzászámítani; ha azok költségként idegen munkaerő igénybevétele esetén ténylegesen felmerültek volna. „Az egyértelműség kedvéért

célszerűbbnek látta az egy órára eső ellenértéket meghatározni a hétköznapi értelemben nettó értéken, ami azonban a végeredményét illetően az elsőfokú bíróság számítási módjával megegyezik". Az elsőfokú bíróság azonban a lejárt ápolási és gondozási járadék meghatározásánál számítási hibákat vétett, amelyeket ki kellett javítani. A háztartási többletmunkákért megállapított járadékot illetően az elsőfokú ítélet indokai annyiban pontosításra szorulnak, hogy a II. r. felperes átlagosan napi 8 órai (főállású) kieső munkájának ellentételezésére jövedelempótló járadékot kap, tehát a háztartási többlettevékenységet nem kizárólag a szabadideje terhére végzi. Az utazási többletköltségekkel kapcsolatban pedig annyiban nem helytálló az elsőfokú bíróság jogi álláspontja, hogy az I-II. r. felperesek megsértették a kárenyhítési kötelezettségüket azzal, hogy az un. DSGM terápiát a III-IV. r. felperesek nem lakóhelyükön vették igénybe, hanem a kezelésekre a gyermekeket ... vitték kezelésekre. A gyermekek szempontjából létfontosságú rehabilitáció bizalmi kérdés, így a felperesek igényt tarthatnak „a bevált és általuk megbízhatónak tartott terápiára és terapeutára". Az utazásuk költségeinek megtérítését ezért az I-II. r. felperesek megalapozottan kérték. Mindezért az I-II. r. felperesek fellebbezése részben alapos volt s az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatva a 2004. június 1. napja és 2013. április 30. napja között keletkezett ápolási és gondozási járadékhátralék összegét 7.360.404 Ft-ról 7.423.363 Ft-ra, az ugyanebben az időszakban lejárt, az utazási többletköltségek pótlására szolgáló járadéktartozás összegét 759.099 Ft-ról 1.396.150 Ft-ra, a 2013. május 1. napját követően esedékes járadék összegét 1653 Ft-ról 11.349 Ft-ra kellett felemelni. A II. r. alperes fellebbezése teljes mértékben alaptalan volt; az elsőfokú ítélet II. r. alperes által támadott rendelkezései és azok indokai helytállóak voltak.

A jogerős ítélet ellen a felperesek és a II. r. alperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. Az I-II. r. felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, s a 2004. június 1. napja és 2013. április 30. napja között lejárt ápolási és gondozási járadéktartozás 11.344.408 Ft-ra, a háztartási munkákért megállapított járadékhátralék összegét 2.268.207 Ft-ra, a háztartási munkákért fizetendő járadék összeget 2013. május 1. napjától havi 27.585 Ft-ra kérték felemelni. Valamennyi felperes kérte a jogerős ítélet indokainak megváltoztatását és annak megállapítását, hogy a Pp. 254. §-ának (1) bekezdése értelmében a II. r. alperes jogutódlás vonatkozásában előterjesztett fellebbezését érdemben nem bírálhatta volna el a másodfokú bíróság.

A II. r. alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte.

Az I-II. r. felperesek a felülvizsgálati kérelmük mellett azzal érveltek, hogy az ápolásért, gondozásért és a háztartási többletmunkákért követelt járadék összegének meghatározásánál az ilyen munkák ellenértékéből nem lehet levonni a közterheket; a közterheket a járadék összeg meghatározásánál csak a jövedelemvesztés kiegészítésére szolgáló járadék esetén kell levonni a munka ellenértékének bruttó összegéből. A járadékok nettó összegben való megállapítása a káronszerzés tilalmába is ütközik. A felperesek a másodfokú bíróság jogutódlást illetően elfoglalt jogi álláspontját illetően kifejtették, hogy a másodfokú bíróság a jogutódlás kérdésével már nem is foglalkozhatott volna, mert az elsőfokú bíróság jogutódlás tárgyában hozott végzése külön fellebbezéssel megtámadható volt, a Pp. 254. § (1) bekezdése értelmében pedig azokat a végzéseket, amelyek külön fellebbezéssel megtámadhatók a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélettel együtt nem bírálhatja felül.

A II. r. alperes arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes megyei önkormányzatot jogutódi minőségében terhelte kártérítési felelősség az időközben megszüntetett intézményének alkalmazottai által okozott károkért. A felperesek és az I. r. alperes közötti jogviszony nem azonos a MÖK tv-ben meghatározott jogviszonnyal. A MÖK tv. 2. § (1) bekezdése szerint csak az átvett vagyonnal és intézménnyel kapcsolatos fenntartási jogok és kötelezettségek szálltak át az államra, a Kórház nem átvett intézmény.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát csak jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. A jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

Előre bocsátja a Kúria, hogy az elsőfokú ítélet a II. r. alperes által határidőben érkezett fellebbezéssel nem támadott részében, mint ahogy ezt a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában helyesen megállapította, már elsőfokon jogerőre emelkedett, azt pedig a Pp. 247. §-ának (2) bekezdése kizárta, hogy a fellebbezési határidő leteltét követően a fellebbezését a II. r. alperes kiterjessze arra az ítéleti rendelkezésre amely a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint már jogerőre emelkedett. Az ítéleti rendelkezés, amelyre utóbb a fellebbezést nem lehetett kiterjeszteni a Pp. 271. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében felülvizsgálati kérelemmel sem támadható meg. A II. r. alperes tehát a jogerős ítélet teljes megváltoztatását a felülvizsgálati eljárásban már nem kérhette. Helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság a jogutódlás kérdésében is. A II. r. alperesre a MÖK tv. 2. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az I. r. alperes vagyona mint egész szállt át. Ebbe a vagyonba mint passzív vagyonelem beletartozott az I. r. alperes felperesekkel szemben fennálló kártérítési kötelezettsége is. Az

állam, s így a II. r. alperes nem a megszüntetett kórház, hanem az I. r. alperes jogutóda; tévesen hivatkozott tehát a II. r. alperes arra, hogy azért nem terheli a felperesekkel szemben a kártérítési kötelezettség, mert a „Kórház nem átvett intézmény”. Alaptalanul hivatkoztak a felperesek is arra, hogy a jogutódlás kérdésével a másodfokú bíróság már nem is foglalkozhatott volna, mert az elsőfokú bíróság jogutódlás kérdésében hozott végzése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, a külön fellebbezéssel megtámadható végzéseket pedig a másodfokú bíróság nem bírálhatja felül. A perbelépés tárgyában hozott végzésnek csak eljárási joghatása van. A perbeli legitimációt az anyagi jog szabályai szerint kell megítélni. Ezért az, hogy a perbe vitt jog a felperest illeti-e és az, hogy az az alperes ellen érvényesíthető-e ítélettel eldöntendő kérdés. A másodfokú bíróság ezért a jogutódlást mint érdemi döntésére tartozó kérdést, annak ellenére is vizsgálhatta, hogy az alperes személyében történt változás tárgyában hozott külön fellebbezéssel megtámadható végzés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. Helyesen döntött a másodfokú bíróság az I-II. r. felperesek járadékok tárgyában hozott jogerős döntést támadó felülvizsgálati kérelméről is. A szabad idő terhére, a károsult által személyesen végzett munkák a káresemény előtti életmód hátrányos megváltoztatását, az életvitel elnehezülését eredményezik, ezért azok ellentételezésére a nem vagyoni kártérítés szolgál. Az eljáró bíróságok azonban a kérdéses ápolási, gondozási és háztartási többletmunkákat, az I-II. r. felpereseket ért vagyoni hátránynak tekintették, amit a II. r. alperes felülvizsgálati kérelmében nem kifogásolt. A munkák ellenértékének meghatározásához az elsőfokú bíróság támpontként használta a minimálbér összegét. Ezeknek a munkáknak az ellenértékét nem lehet pontos számításokkal meghatározni. A másodfokú bíróság bár nem ekként nevezte meg, de lényegében általános kártérítésként tartotta megítélhetőnek a járadékokat.

A Kúria a másodfokú bíróság álláspontjával egyetértett. Minthogy a II. r. alperes a Ptk. 357. §-ának (1) bekezdése alapján a járadékokkal általános kártérítésként tartozik s a járadékok összegének meghatározása helyes mérlegelés eredménye, nincs jelentősége annak, hogy a minimálbérből a közterheket le kellene vonni vagy sem.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelmek nem vezettek eredményre. A II. r. alperes a felülvizsgálati eljárásban azonban nagyobb arányban lett vesztes mint a felperesek, ezért a II. r. alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 84. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesek felülvizsgálati részperköltségét.

A felperesek személyes költségmentessége és a II. r. alperes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. szeptember 24.

*Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Szűcs József s.k. előadó
bíró Dr. Madarász Anna s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

tisztviselő